

Teknikföretagen

TEKNIKFÖRETAGENS BAROMETER

3:e KVARTALET 2016

Teknikföretagens konjunkturbarometer för 3:e kvartalet omfattar bedömningar från 537 företag. Försäljningen uppgår sammanlagt till 566 Mdr SEK, varav 76 % säljs på export.

Dämpad ordergång

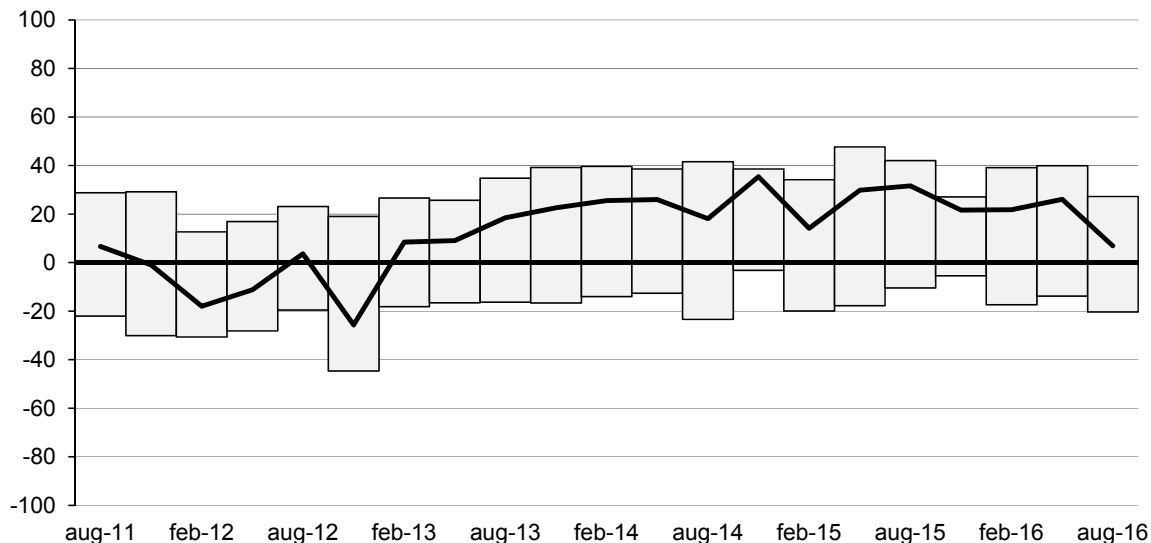
Ordergången för teknikindustrin bromsar upp under tredje kvartalet. Inbromsningen i efterfrågan är bred och innefattar alla delbranscher. Andelen företag med fullt kapacitetsutnyttjande är sammantaget oförändrat medan bristen på arbetskraft ökar något.

Behovet av yrkesarbetare och ingenjörer har fortsatt öka något under tredje kvartalet. Behovet skall mer ses som ett resultat av den tidigare ökade ordergången då bristtalen har en tydlig eftersläpning. Att kapacitetsutnyttjandet är oförändrat jämfört med före sommaren visar att konjunkturläget är närmast oförändrat. Möjligen med reservationen att produktomställningar och andra faktorer tillfälligt påverkar utnyttjandegraden negativt.

Oroande är att ordergången under tredje kvartalet har bromsat upp eller direkt minskar på klart fler områden än tidigare. Ordersiffrorna är för kvartalet svagare än före sommaren för inte mindre än 6 av 8 delbranscher/grupper av leverantörer och bilden är den samma för såväl ordergången på export som för hemmamarknaden.

”Svagare
ordergång
på bred front

Klart dämpad ordergång sammantaget

Andel teknikföretag som anger att ordergången totalt det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-) jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens konjunkturbarometer. Säsongrensad X12

Orderingång teknikindustri jämfört med föregående kvartal

	Sverige	Ökat	Oför.	Minskat	=	Export	Ökat	Oför.	Minskat	=
> Metallvaruföretag										
maj-16	47%	32	56	-2	20	53%	34	53	13	21
aug-16		25	58	17	8		13	67	20	-7
> Varav metallbearbetning										
maj-16	75%	22	64	14	8	25%	15	63	22	-7
aug-16		28	52	20	8		30	65	5	25
> Maskinindustri										
maj-16	19%	21	67	12	9	81%	7	63	30	-23
aug-16		11	81	8	3		16	65	19	-3
> Leverantörer till maskinindustri										
maj-16	36%	23	64	13	10	64%	27	29	44	-17
aug-16		23	56	21	2		20	33	47	-27
> Leverantörer till tele-och elektroindustri										
maj-16	54%	43	39	18	25	46%	23	46	31	-8
aug-16		42	51	7	35		21	36	43	-22
> Instrumentindustri										
maj-16	5%	10	78	12	-2	95%	86	10	4	82
aug-16		6	92	2	4		11	87	2	9
> Bil-och transportmedelsindustri										
maj-16	16%	67	23	10	57	84%	58	32	10	48
aug-16		22	65	13	9		29	46	25	4
> Leverantörer till bilindustri										
maj-16	50%	45	42	13	32	50%	46	45	9	37
aug-16		42	42	16	26		12	47	41	-29
> Leverantörer till bygg-och anläggningsindustri										
maj-16	49%	43	39	18	25	51%	24	46	30	-6
aug-16		21	66	13	8		10	85	5	5
> 1-74 anställda										
maj-16	58%	30	57	13	17	42%	28	54	18	10
aug-16		29	54	17	12		23	54	23	0
> 75-150 anställda										
maj-16	46%	26	62	12	14	54%	18	61	21	-3
aug-16		27	61	12	15		17	66	17	0
> 151-500 anställda										
maj-16	37%	32	47	21	11	63%	31	58	11	20
aug-16		16	71	13	3		23	61	16	7
> 500- anställda										
maj-16	17%	57	38	5	52	83%	41	44	15	26
aug-16		34	56	10	24		29	46	25	4
> Teknikindustri totalt										
maj-16	24%	43	47	10	33	76%	39	46	15	24
aug-16		28	61	11	17		27	50	23	4
> Teknikindustri leverantörer totalt										
maj-16	42%	39	48	13	26	58%	29	40	31	-2
aug-16		30	57	13	17		13	51	36	-23

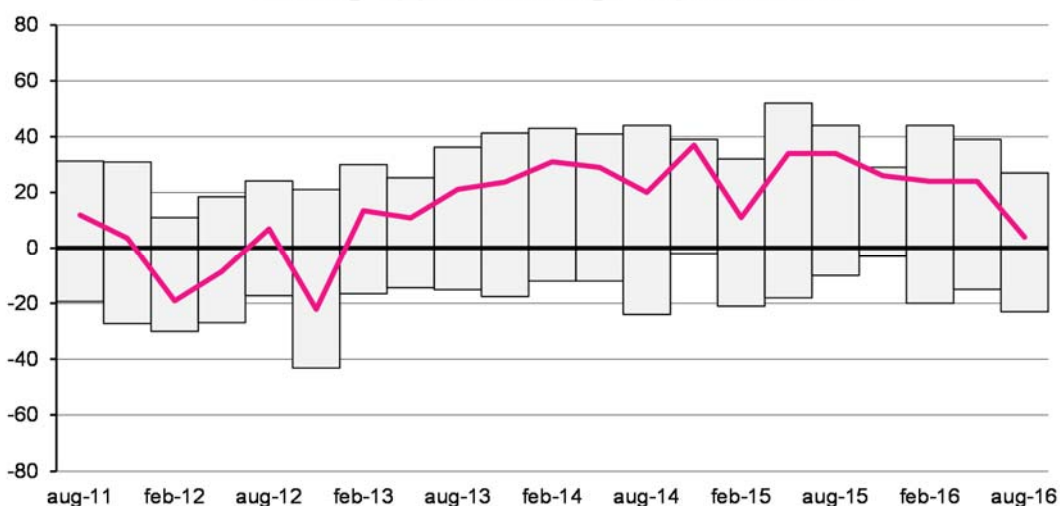
► ORDERLÄGET

Orderingången dämpas eller minskar sammantaget i samtliga delbranscher och grupper av leverantörer med de i hög grad hemmaorienterade metallbearbetande företagen som enda undantag. Särskilt omfattande uppbromsning i orderingången visar transportmedel, metallvaru- och instrumentindustrin. Orderingången för leverantörer till maskinindustrin fortsätter minska och nu också något för leverantörer till fordonsindustri.

Även utfallet rörande orderstocken har försämrats. Oförändrat en femtedel anser den som större än normalt, men något fler eller nu drygt vart fjärde företag anser orderstocken som mindre än normalt.

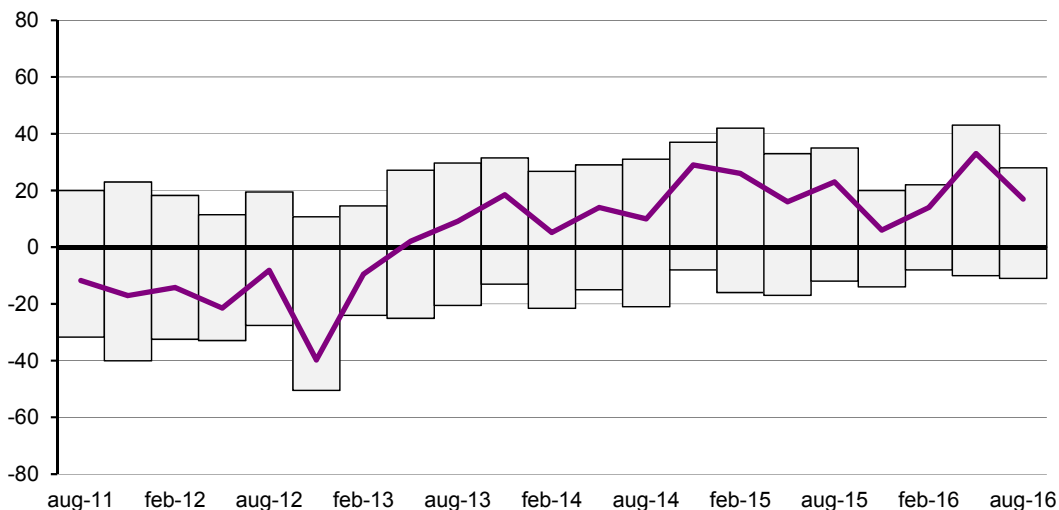
”Order-
ingången
dämpas
påtagligt

Kraftig uppbromsning i exportorder....

Andel teknikföretag som anger att orderingången från exportmarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongsrensad X12

...och ordertillväxten dämpas på hemmamarknaden

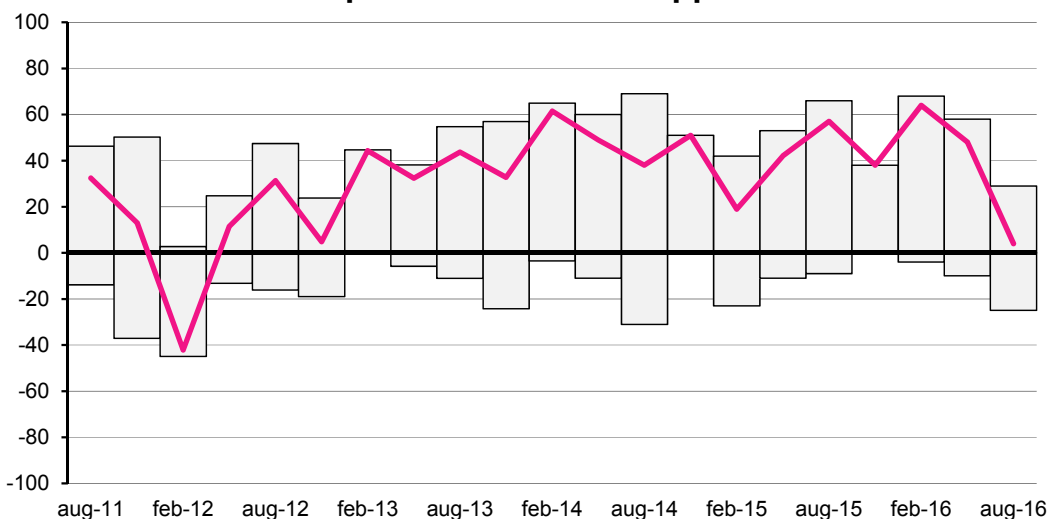
Andel teknikföretag som anger att orderingången från hemmamarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongsrensad X12

► TRANSPORTMEDELSINDUSTRI

Orderingången i transportmedelsindustrin ökar inte alls som tidigare utan dämpas i hög omfattning jämfört med föregående kvartal. Uppbromsningen gäller såväl order från export- som på hemmamarknaden. En del kan tillskrivas produktionsomställningar, men samtidigt är efterfrågan svag många marknader utanför Europa. Som följd av den dämpade orderingången anser färre företag än tidigare att orderstocken är större än normalt.

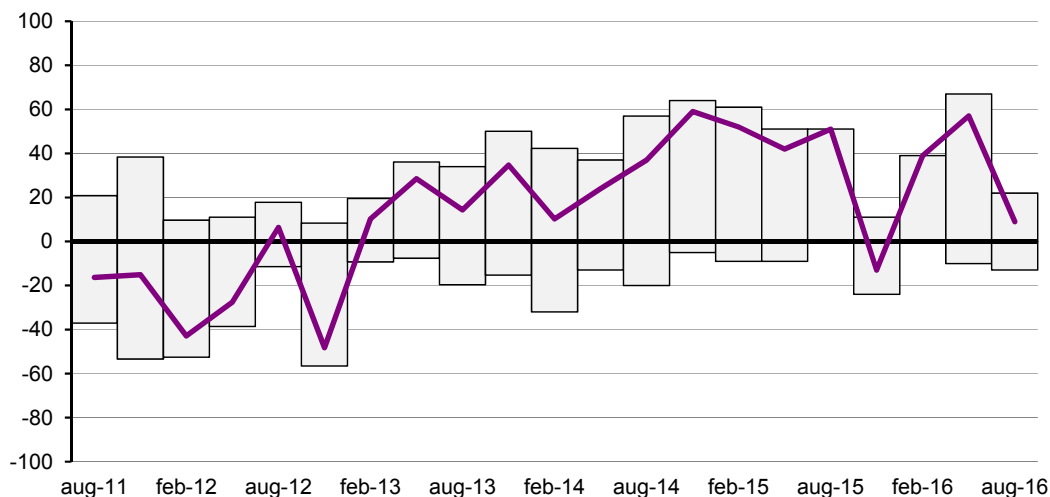
“Order-
ingången
bromsar upp

Exportorder bromsar upp...

Andel transportmedelsföretag som anger att orderingången från exportmarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12

...och det samma på hemmamarknaden

Andel transportmedelsföretag som anger att orderingången från hemmamarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12.

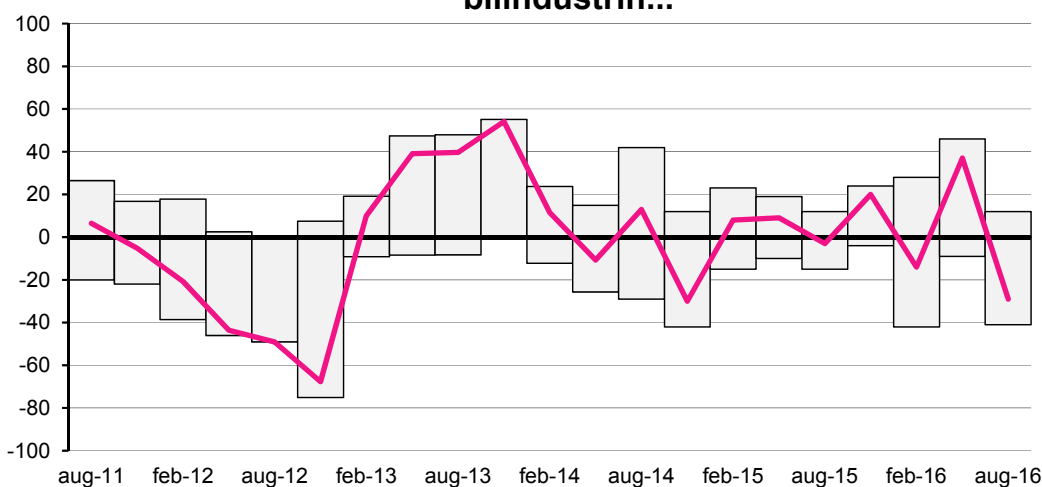
► LEVERANTÖRER TILL BILINDUSTRI

Den sammantagna ordningången minskar något under tredje kvartalet efter en relativt omfattande ökning under föregående kvartal. Det är främst exportorder som visar en påtaglig nedgång.

Hemmaorder fortsätter däremot öka, men inte i samma höga takt som under de två närmast föregående kvartalerna. Rapporteringen rörande orderstocken visar små förändringar, vilket även gäller lager av färdiga varor som av en övervägande majoritet anses som normala.

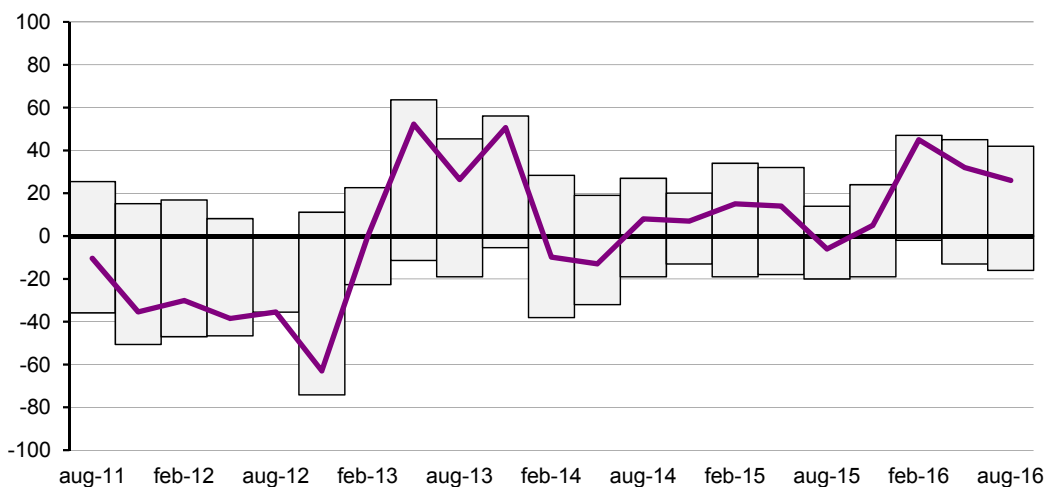
”Bakslag i
ordringång
på export

Klart färre exportorder för leverantörer till bilindustrin...

Andel leverantörer till bilindustrin som anger att ordningången från exportmarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12

...men fortsätter dämpas något på hemmamarknaden

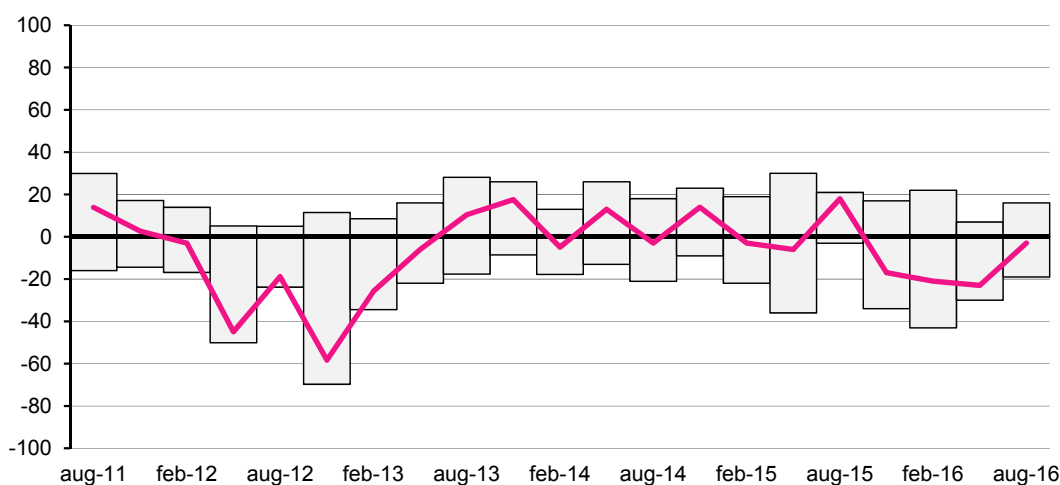
Andel leverantörer till bilindustrin som anger att ordningången från hemmamarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12.

► MASKININDUSTRIN

Ordervolymen till maskinindustrin rapporteras som närmast oförändrad under tredje kvartalet jämfört med föregående kvartal. Exportorder minskar inte som tidigare och hemmaorder ökar marginellt. Bidraget till den inte fullt så negativa utvecklingen i exportorder kommer främst från tillverkare av maskiner för tillverkningsindustrin (exkl. teknikindustri). Dessa rapporterar nu en ringa ökning i exportorder för första gången sedan tredje kvartalet 2015.

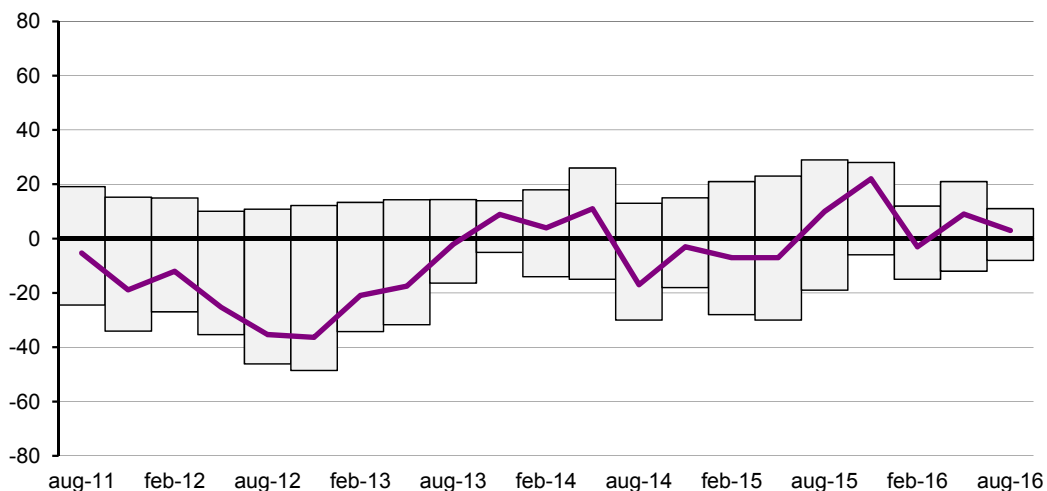
”Inte fullt lika negativt som tidigare

Oförändrad nivå för maskinindustrins exportorder...

Andel maskinföretag som anger att ordergången från exportmarknaden det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-) jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12

...och så även för hemmaorder

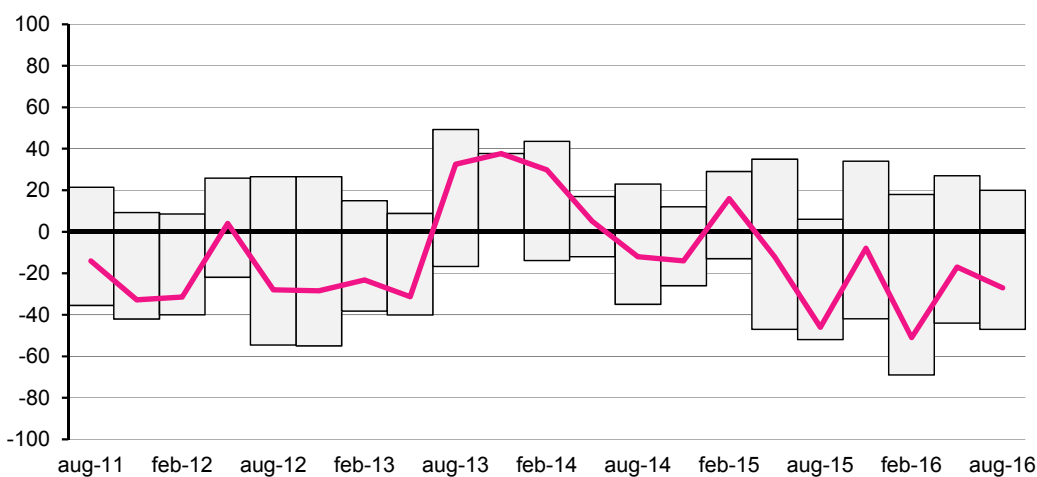
Andel maskinföretag som anger att ordergången från hemmamarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12.

► LEVERANTÖRER TILL MASKININDUSTRIN

Exportordergången fortsätter nedåt och nu i något högre omfattning jämfört med före sommaren. Samtidigt är ordergången från hemmamarknaden närmast oförändrad. Efterfrågan är således sammantaget fortsatt låg och har så varit en längre tid. Missnöjet rörande storleken på orderstocken har också ökat. Allt fler företag, 40 procent, anser orderstocken som liten och få eller närmare bestämt knappt var femte företag anser den som större än normalt.

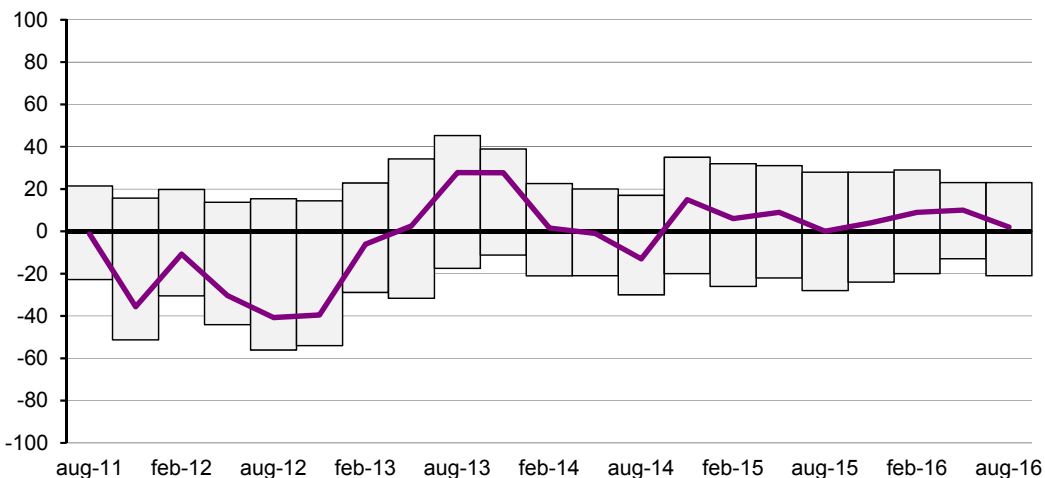
“Allt färre exportorder

Nedgången i exportorder för leverantörer till maskinindustrin fortsätter...

Andel leverantörer till maskinindustrin som anger att ordergången från exportmarknaden det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-) jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12

...och är oförändrad på hemmamarknaden

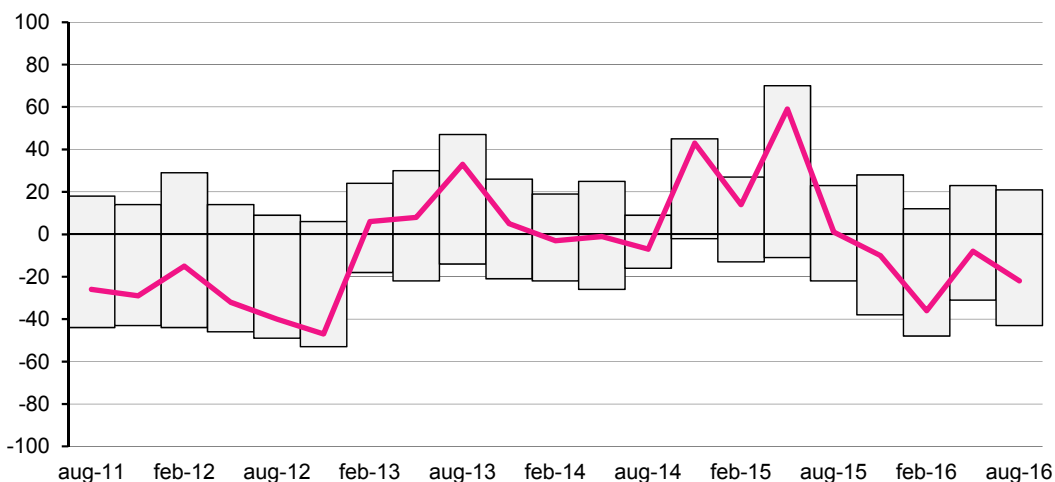
Andel leverantörer till maskinindustrin som anger att ordergången från hemmamarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12.

► ELEKTROINDUSTRIN SAMT LEVERANTÖRER

Skillnaderna i efterfrågan på export- och hemmamarknad är betydande för leverantörer till tele- och elektroindustrin. Exportorder minskar i högre takt medan hemmaorder omvänt ökar i högre takt jämfört med andra kvartalet. För instrumentindustrin har efterfrågan dämpats och exportorder ökar i liten omfattning efter det stora lyftet tidigare under andra kvartalet. Tillverkare av elmaskiner rapporterar en fortsatt begränsad ökning i orderingen. Bidraget kommer här främst från en starkare hemmamarknad medan exportorder minskar marginellt.

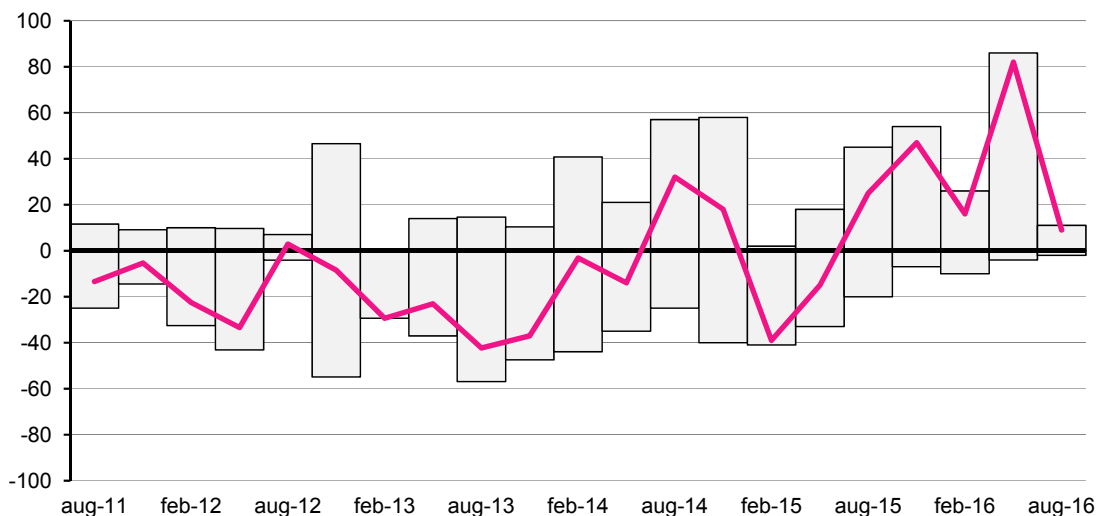
“Ökar hemma,
minskar på
export

Nedgången i exportorder för leverantörer till elektroindustrin fortsätter

Andel leverantörer till elektro- och teleindustrin som anger att orderingen från exportmarknaden ökat (+) resp. minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12

Exportorder till instrumentindustrin dämpas

Andel instrumentföretag som anger att orderingen från exportmarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12

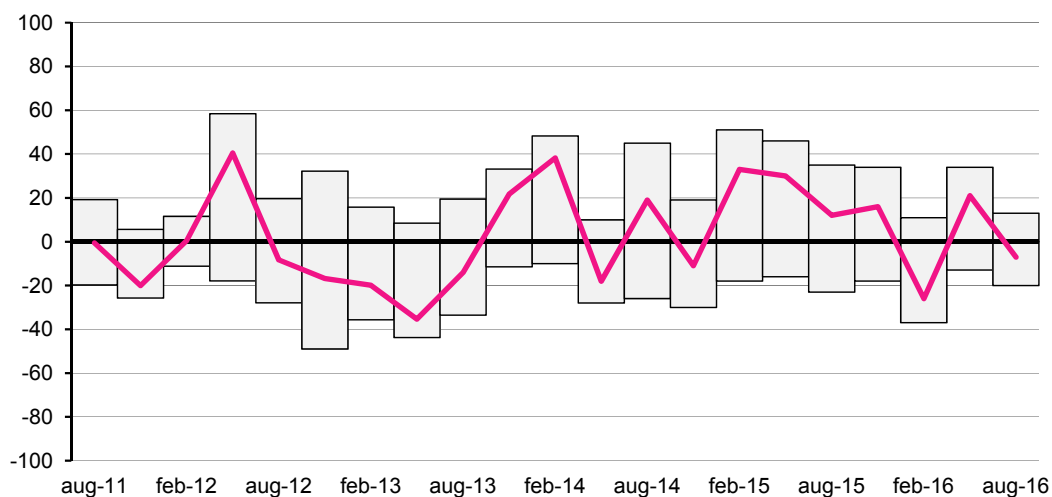
► METALLVARU- OCH METALLBEARBETANDE INDUSTRI

Orderingången rapporteras sammantaget som oförändrad i metallvaruindustrin. Den ökar visserligen på hemmamarknaden men inte i samma utsträckning som före sommaren. Exportorder minskar därtill något efter en tillfällig ökning under andra kvartalet i år. Rena metallbearbetande företag (omformning, ytbehandling m.m.) redovisar en fortsatt svag hemmamarknad med en begränsad ökning i orderingång. Positivt är här att exportorder nu ökar efter tre kvartal av minskade order.

”Närmast oförändrad ordernivå

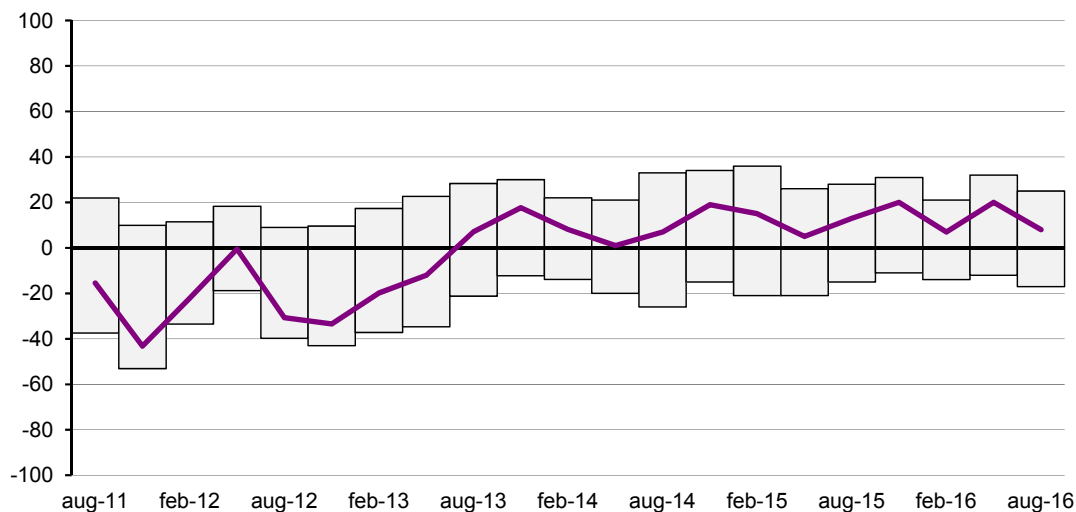
Metallvaruindustrins sammantagna bedömning av orderstocken visar ett något sämre utfall än under föregående kvartal.

Exportorder vänder ned för metallvaruföretag...

Andel metallvaruföretag som anger att orderingången från exportmarknaden det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-) jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12

...och orderingången dämpad på hemmamarknaden

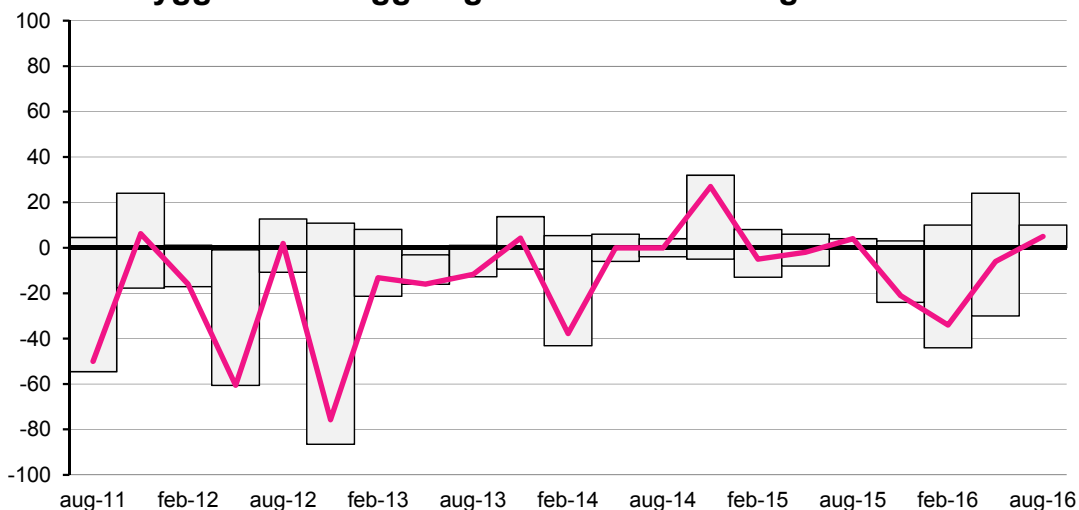
Andel metallvaruföretag som anger att orderingången från hemmamarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12.

► LEVERANTÖRER TILL BYGG- OCH ANLÄGGNINGSINDUSTRI

Orderingången för leverantörer till bygg- och anläggningsindustrin ökar sammantaget, men i klart begränsad omfattning. Positivt är att exportorderingången kommit ur den tidigare perioden av minskade order. Order från hemmamarknaden ökar, men i lägre omfattning än under första och andra kvartalet i år. Rapporteringen rörande orderstocken visar små förändringar. Vardera en femtedel av företagen redovisar orderstocken som större respektive mindre än normalt.

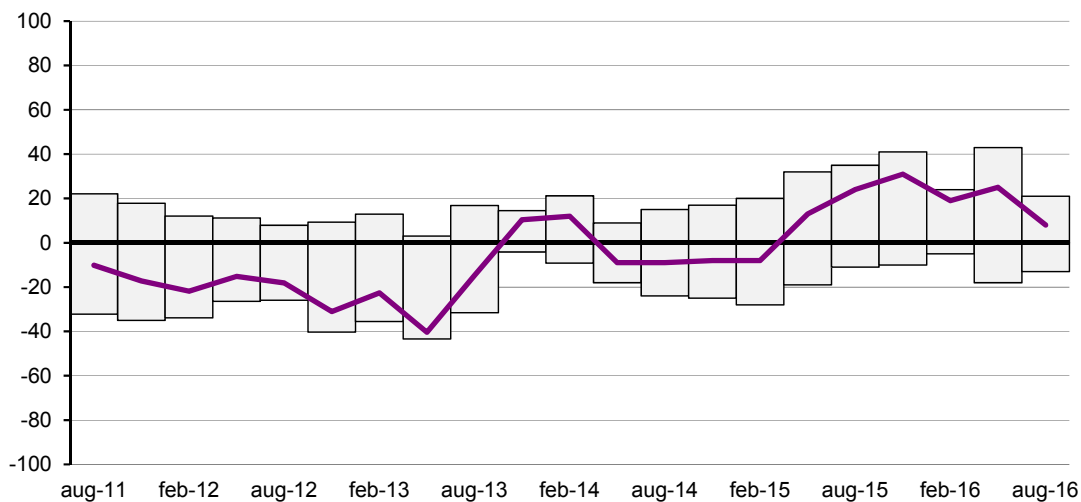
”Dämpat hemma, lite plus på export

Exportorder för leverantörer till bygg- och anläggningsindustri ökar marginellt...

Andel leverantörer till bygg- och anläggningsindustrin som anger att orderingången från exportmarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12

...och orderingången från hemmamarknaden dämpas

Andel leverantörer till bygg- och anläggningsindustri som anger att orderingången från hemmamarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12.

► **ÖKAT BEHOV AV ARBETSKRAFT I SMÅ OCH MEDELSTORA FÖRETAG**

Behovet av yrkesarbetare ökar med tre procentenheter till att omfatta 23 procent av företagen jämfört med föregående kvartal. Andelen är närmast i nivå med den för tekniker/ingenjörer. Ökningen sker främst i metallvaru- och i maskinindustrin. Däremot minskar behovet i transportmedelsindustrin som under det senaste året ökat antalet anställda i betydande omfattning. Det nu lägre aktuella behovet av yrkesarbetare i transportmedelsindustri är därför inte förvånande.

Även bristen på ingenjörer ökar något sammantaget och omfattar 24 procent av företagen. Behovet av ingenjörer ökar något i delbranscherna, metallvaruindustrin undantagen. I storleksgrupper av företag är behovet som högst och har ökat mest i grupperna små och medelstora företag. I de allra största företagen är efterfrågan fortsatt betydligt lägre jämfört med övriga storleksgrupper. Det gäller både för yrkesarbetare och för ingenjörer. Bristen på yrkesarbetare i storföretagen har t.o.m minskat jämfört med föregående kvartal.

Det bör noteras att behovet av arbetskraft erfarenhetsmässigt följer det allmänna konjunkurläget med en eftersläpning på ett till två kvartal. Den nu dämpade orderingången kan, i det fall den bara visar sig vara mer än tillfällig, komma att reducera behovet av arbetskraft framöver.

”Behovet släpar efter

Andelen företag med brist på yrkesarbetare och tekniker/ingenjörer

	Metall- varu- industri	Maskin- industri	Lev. till maskin- industri	El- maskiner	Lev. till tele- och elektroind.	Instru- mentind.	Bil- och transport medel	Lev. till bilindustri	Lev. totalt	Teknik- industri totalt
Yrkesarbetare										
Feb-16	27	15	28	12	27	12	20	22	23	19
Maj-16	26	14	32	12	27	15	24	20	22	20
Aug-16	31	21	32	15	23	18	21	23	24	23
Ingenjörer/Tekniker										
Feb-16	25	23	25	25	28	16	13	21	19	21
Maj-16	22	22	23	25	23	19	17	22	21	22
Aug-16	21	28	22	33	23	22	19	23	22	24

Säsongsrensats X12

► OFÖRÄNDRAT MED STOR VARIATION

Andelen företag som utnyttjar sin produktionskapacitet fullt ut är sammantaget 34 procent, vilket är oförändrat jämfört med före sommaren. Variationerna mellan delbranscher och mellan olika grupper av leverantörer har däremot ökat.

Tillverkare av elmaskiner, leverantörer till elektroindustrin och instrumentindustrin rapporterar nu ett klart högre utnyttjande. Däremot rapporterar transportmedelsindustrin och leverantörer till såväl maskinindustrin som till bygg- och anläggningsindustrin ett betydande tapp i sitt kapacitetsutnyttjande. Pågående produktionmställningar har troligen påverkat utnyttjandegraden inom transportmedelsindustrin. Andra mer tillfälliga faktorer som semestrar kan ha bidragit till de på flera håll låga siffrorna.

För övriga delbranscher och grupper av leverantörer är skillnaderna marginella jämfört med föregående kvartal.

Utfallet för årets tredje kvartalet är fortsatt lägre lämfört med det långsiktiga genomsnittet på 40 procent. Utfallet är också lägre än under motsvarande kvartal i fjol.

Andel företag med fullt kapacitetsutnyttjande

	Aug -16	Maj -16	Feb -16
Metallvaruindustri	26	27	21
Leverantörer till bygg- och anläggningsindustri	25	35	23
Maskinindustri	38	37	35
Leverantörer till maskinindustri	23	29	29
Elmaskiner	46	32	24
Leverantörer till tele- och elektro	40	31	28
Instrumentindustri	44	37	38
Bil- och transportmedelsindustri	29	39	38
Leverantörer till bilindustri	28	27	29
Leverantörer sammantaget	29	30	28
Totalt teknikindustri	34	34	31

Säsongrensat X12

TEKNIKFÖRETAGENS KONJUNKTURBAROMETER

ISSN 1403-9559, Utges i mars, juni, september och december

Anders Rune, 08-782 08 36, anders.rune@teknikforetagen.se

Bengt Lindqvist, 08-782 08 34, bengt.lindqvist@teknikforetagen.se

Teknikföretagen

**I EN GLOBALISERAD VÄRLD ÄR KREATIVITETEN SVERIGES STYRKA
- TEKNIKFÖRETAGEN GER KREATIVITETEN UTRYMME**